

Тимчик Олеся Володимирівна,

доцент кафедри анатомії, вікової фізіології і гігієни Інституту психології та соціальної педагогіки Київського університету імені Бориса Грінченка, кандидат біологічних наук

Полковенко Ольга Володимирівна,

старший викладач кафедри анатомії, вікової фізіології і гігієни Інституту психології та соціальної педагогіки Київського університету імені Бориса Грінченка, кандидат біологічних наук

ІНТЕГРАЦІЯ ВИДІВ ДІЯЛЬНОСТІ У ПРОЦЕСІ ПРОХОДЖЕННЯ СТУДЕНТАМИ ПЕДАГОГІЧНОЇ ПРАКТИКИ

У статті розкривається важливість інтеграції різноманітних видів діяльності у процесі проходження практики майбутніми вчителями початкових класів.

Ключові слова: педагогічна практика, комплексний підхід, початкова освіта, види діяльності.

Забезпечення загального гармонійного розвитку дитини – одне з основних завдань початкової школи. Воно потребує насамперед професійно-педагогічної підготовки вчителя, нових теоретичних підходів до визначення змісту програмового забезпечення навчального процесу, до розробки нових технологій навчання.

Загальними теоретичними засадами визначення змісту шкільної та вищої школи при викладанні фундаментальних, професійно-орієнтованих дисциплін

під час проходження педагогічної практики є широке застосування нових інформаційних технологій: гуманізації, диференціації та інтеграції.

Педагогічна інтеграція – це доцільно організований зв'язок однотипних частин і елементів змісту, форм і методів навчання в рамках освітньої системи, що веде до самостійного розвитку особистості [1]. Пріоритетними напрямками є інтеграція за цілями педагогічного процесу, інтеграція за змістом, формами та методами. Навчання, побудоване на інтегрованому підході, створює сприятливі умови для прояву творчості дитини й учителя. Воно гарантує свободу вибору теми, змісту, засобів, які використовуються в організації навчання молодших школярів. В основному цей вибір зумовлений перспективними й дидактичними, виховними, розвивальними завданнями навчально-виховного процесу.

Одним із важливих факторів впливу на реалізацію освітньої мети є діяльність особистості. У процесі діяльності відбувається усебічний та цілісний розвиток особистості людини, формується її ставлення до навколишнього світу. Відомо, що основними видами діяльності дітей і підлітків є навчання, праця та гра. За спрямованістю розрізняють пізнавальну, суспільну, спортивну, художню, технічну, ремісничу і спрямовану на задоволення діяльність. Одним з особливих видів як активної, так і пасивної діяльності є спілкування [2]. Навіть маленька дитина вже проявляє себе як активна істота, висуваючи вимоги до дорослих та однолітків, виражає своє ставлення до людей та предметів оточуючого середовища. Надалі під впливом середовища й виховання активність може як підвищуватись, так і знижуватись. Хороший розвиток забезпечується тільки активною емоційною діяльністю, в яку людина вкладає всю душу, в якій повністю реалізує свої можливості, виражає себе як особистість. Ось чому важлива не стільки діяльність взагалі, скільки активність особистості, що проявляється в цій діяльності.

Активність у навчанні дає змогу швидко набувати соціальний досвід, розвиває комунікативні здібності, формує ставлення до навколишньої дійсності. Пізнавальна активність забезпечує інтелектуальний розвиток дитини.

Трудова активність стимулює швидке й успішне формування духовного світу особистості, визначає готовність багато й успішно працювати.

З метою підвищення рівня ефективності діяльності школярів, розвитку їхніх творчих здібностей, оптимізації процесу засвоєння знань, удосконалення всього навчально-виховного процесу в наш час проводять інтегрування різно-предметних знань у початковій ланці освіти, оскільки саме молодшим школярам властиве цілісне сприйняття навколишнього світу без усвідомлення їх істотних ознак.

Педагогічна діяльність учителя полягає в управлінні як активною, так і свідомою діяльністю учнів, що спрямована на засвоєння навчального матеріалу. Цикл будь-якої управлінської діяльності складається з планування, організації, стимулювання, поточного контролю, регулювання діяльності та аналізу її результатів, всі ці елементи властиві діяльності вчителя. Тому керівна роль у навчальному процесі належить педагогу, однак навчальний процес неможливий без активної діяльності учнів. Розв'язання цих складних завдань певною мірою залежить від учителя та його професійної підготовки. Однією з актуальних проблем діяльності вищої педагогічної школи є проблема підвищення якості підготовки майбутніх учителів, здатних до активної творчої діяльності в різних галузях громадського та суспільного життя, постійного професійного зростання та самовдосконалення [2]. Професійна підготовка складається з теоретичної та практичної підготовки. Теоретична підготовка передбачає ознайомлення з курсом педагогіки, психології, теорії та практики з окремих методик у системі лекцій, семінарів, індивідуальних занять, а практична – формування умінь і навичок під час практичних, лабораторних та семінарських занять, спостережень за уроками та проведення різних видів педагогічної практики.

Педагогічна практика є складовою частиною навчально-виховного процесу. Вона забезпечує поєднання теоретичної підготовки майбутніх учителів з їх практичною діяльністю, сприяє формуванню творчого ставлення до педагогічної праці, визначає ступінь професійної придатності та рівень

педагогічної свідомості. У процесі педагогічної практики студенти набувають професійних умінь, визначають мету виховання у відповідності з рівнем вихованості учнів, виробляють стратегію навчально-виховного процесу на основі педагогічної діагностики та прогнозування, використовують різні форми і методи навчально-виховного процесу, аналізують, узагальнюють та коригують його.

Традиційно у структурі педагогічної практики виділяють навчальний, виховний і науково-дослідницький напрями. Навчальна практика охоплює «початкову» та переддипломну педагогічну практики. Зміст виховної практики складають виховна та гурткова робота, виховна робота за місцем проживання, літня практика в дитячих оздоровчих таборах. Науково-дослідницька практика передбачає роботу щодо вивчення індивідуальних особливостей учнів, колективу, збирання матеріалу для написання курсових, бакалаврських та дипломних робіт [3].

На сучасному етапі, насамперед, потребує вдосконалення процес формування готовності майбутніх вчителів до педагогічної діяльності, наближення їх до умов роботи у школі. За структурою діяльності педагога визначено низку взаємозумовлених компонентів діяльності. Завданнями професійно-педагогічної підготовки майбутнього вчителя початкових класів є формування у студентів навичок практичного застосування цих компонентів, підготовка до організації зазначених вище основних видів діяльності молодших школярів. Для підвищення ефективності реалізації поставленого завдання необхідно інтегрувати всі компоненти педагогічної діяльності саме у процесі проходження студентами педагогічної практики, адже, як зазначає О. Я. Савченко, інтеграція різних сторін педагогічної дійсності, – один із провідних принципів оновлення методичної системи навчання. Цей принцип є особливо необхідним для організації педагогічного процесу у початковій школі [1]. Доцільним є також інтегрування педагогічних дисциплін з проходженням педагогічної практики на основі системного підходу. Системність означає єдину логіку побудови змісту педагогічних курсів, їх взаємозв'язок і

наступність, що забезпечить цілісність педагогічної підготовки майбутніх вчителів. Проходження різних видів педагогічної практики супроводжується інтегрованим кусом «Педагогіка», який передбачає вивчення студентами його складових у такій послідовності: «Педагогіка школи», «Методика виховної роботи», «Історія педагогіки», «Основи педагогічної майстерності». Крім того, найрізноманітніші педагогічні ситуації виникають в учителя на кожному кроці, однак не кожний учитель може з честю вийти з них, тому під час проходження педагогічної практики майбутній фахівець може спробувати «свої сили», щоб у професійній діяльності не виникало «несподіванок».

Підсумовуючи зазначене вище, можна сформулювати декілька найважливіших аспектів інтеграційної педагогічної практики, зокрема:

- закріплення, поглиблення, критичне осмислення студентами спеціальних психолого-педагогічних знань, застосування їх в організації навчально-виховного процесу, формування особистої позиції майбутніх учителів;
- вивчення студентами творчого педагогічного досвіду і застосування його в пошуках власних шляхів розв'язання практичних проблем;
- формування у майбутніх учителів індивідуального стилю педагогічної діяльності, власного досвіду активної взаємодії з учнями, організація педагогічно доцільних взаємин, творчого підходу до практичної роботи;
- ознайомлення студентів з інноваційними змінами у сучасній загальноосвітній школі та їх аналіз;
- виховання стійкого інтересу та любові до професії вчителя, потреби в самопізнанні й професійно-педагогічному вдосконаленні;
- формування у студентів інтересу до науково-дослідної роботи та потреби в експериментуванні під час педагогічної практики.

Отже, актуальність і складність ефективного здійснення професійно-педагогічної підготовки майбутніх вчителів початкових класів потребують комплексного підходу в пошуках найоптимальніших варіантів успішного

розв'язання цієї проблеми, консолідації зусиль науковців та викладачів педагогічних навчальних закладів. При цьому доцільно запроваджувати інтегрований підхід до реалізації студентами різних видів діяльності під час проходження ними педагогічної практики.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. *Іванчук М. Г.* Інтегроване навчання: сутність та виховний потенціал. (Виховання особистості молодшого школяра в умовах інтегрованого підходу до навчання) / М. Г. Іванчук. – Чернівці : Рута, 2004.– 360 с.
2. *Зайченко І. В.* Педагогіка : навч. посіб. [для студ. вищ. навч. закл] / І. В. Зайченко. – Чернігів, 2003. – 528 с.
3. *Коджаспирова Н. В.* Педагогическая практика в начальной школе / Н. В. Коджаспирова. – М., 2000. – 286 с.

БІБЛІОГРАФІЧНИЙ ОПИС

13.00.02 – Теорія та методика навчання

Тимчик О. В., Полковенко О. В.

Інтеграція видів діяльності у процесі проходження студентами педагогічної практики

Кількість бібліографічних посилань – 3.

Тымчик О. В., Полковенко О. В.

Интеграция видов деятельности в процессе прохождения студентами педагогической практики

В статье раскрывается важность интегрирования различных видов деятельности в процессе прохождения педагогической практики будущими учителями начальных классов. Анализируются способы интегрирования и условия обеспечения интегрированного подхода в профессиональной деятельности студента.

Ключевые слова: педагогическая практика, интегрированный подход, начальное образование, виды деятельности.

Тумчук О.В., Полковенко О.В.

The article highlights the importance of integration of different types of activities in the process of teaching practice of prospective primary school teachers. The author analyses the techniques of integration and prerequisites which provide the integrated approach to students' professional activities.

Keywords: pedagogical practice, complex approach, primary education, types of activity.